

HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea
Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii
2019-2021 și a Planului de acțiuni privind
implementarea acesteia

nr. 1081 din 08.11.2018

Monitorul Oficial nr.6-12/2 din 11.01.2019

* * *

În conformitate cu prevederile art.140 alin.(1) lit.a) și art.149 alin.(1) din [Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634) și art.47 alin.(1)-(3) și art.49 din [Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.58-66, art.131), precum și în scopul asigurării cadrului normativ pentru organizarea activităților de cercetare, dezvoltare și inovare și integrare a Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

1) Foaia națională de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021, conform anexei nr.1;

2) Planul de acțiuni privind implementarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021, conform anexei nr.2.

2. Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării vor elabora planuri instituționale de acțiuni în vederea implementării Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021.

3. Ministerele și alte autorități administrative centrale vor asigura, în limitele competenței și din contul mijloacelor aprobate prin legea bugetului de stat pe anul respectiv, precum și din alte surse, realizarea prevederilor Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia și vor prezenta semestrial Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, pînă la data de 15 a lunii următoare semestrului de raportare, informația de rigoare. Procesul de raportare va fi asigurat prin platforma on-line de raportare elaborată și menținută de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

4. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării va prezenta Guvernului anual, pînă la 30 martie, raportul de evaluare a realizării în anul precedent a Planului de acțiuni privind implementarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

6. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data publicării.

PRIM-MINISTRU

Pavel FILIP

Contrasemnează:

Ministrul educației, culturii și cercetării **Monica Babuc**

Nr.1081. Chișinău, 8 noiembrie 2018.

Anexa nr.1
la Hotărîrea Guvernului
nr.1081 din 8 decembrie 2018

FOAIA NAȚIONALĂ DE PARCURS
pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare
pe anii 2019-2021

INTRODUCERE

Republica Moldova este prima din țările Parteneriatului Estic și Asiei Centrale care și-a demonstrat intenția de a se integra în Spațiul european de cercetare (SEC) prin asociere la programele-cadru ale Uniunii Europene. În perioada implementării Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004 și acordurilor de parteneriat între Academia de Științe a Moldovei și Guvernul Republicii Moldova, în țara noastră s-a schimbat în mod radical sistemul de organizare și administrare a științei, de finanțare a activităților de cercetare și inovare, au fost redirecționate cardinal scopurile tactice și strategice în domeniile cercetării și inovării, vectorul principal fiind orientat spre sporirea și concentrarea resurselor bugetare la realizarea celor mai importante direcții de cercetare și inovare, asigurarea competitivității și nivelului calitativ înalt al produsului științific național în cadrul cooperării internaționale. În acest context, documentele strategice existente în domeniile cercetării și inovării au statuat dezvoltarea și aprofundarea colaborării în cadrul programelor științifice regionale și internaționale, inclusiv participarea la programele comunitare europene care este una dintre cele mai importante sarcini strategice în politica de cercetare și inovare a țării.

Au urmat mai multe acțiuni menite să implementeze la nivel național prioritățile spațiului european de cercetare, pregătind astfel obținerea și valorificarea statutului de țară asociată la cel de-al șaptelea Program-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013), iar ulterior la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare (2014-2020) „Orizont 2020”.

În anul 2014 a fost aprobată [Hotărîrea Guvernului nr.920/2014](#) cu privire la Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova pînă în 2020, în care au fost prevăzute etapele de reformare și modul de administrare a sistemului de cercetare și inovare.

În 2015-2016 a avut loc exercițiul de evaluare a sistemului național de cercetare și inovare din Republica Moldova (finanțat de către Comisia Europeană prin Instrumentul Policy Support Facility „Horizon 2020”), efectuat de către un grup de 7 experți europeni, care au analizat sistemul național de cercetare și inovare, formulînd 24 recomandări și 7 mesaje de politici privind îmbunătățirea acestuia. A fost pentru prima dată cînd o țară asociată la UE utilizează în mod voluntar Facilitatea de Susținere de Politici „Orizont 2020”, un instrument care oferă guvernelor susținere practică în identificarea, implementarea și evaluarea reformelor necesare pentru consolidarea calității sistemelor de cercetare și inovare.

Toate documentele sus-menționate reprezintă baza legală de organizare și administrare a sistemului de cercetare și inovare în Republica Moldova și elucidează o parte din etapele parcursului pentru integrarea în SEC.

Luînd în considerare Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor „Un parteneriat consolidat al Spațiului european de cercetare pentru excelență și creștere” (COM (2012) 392 final), Concluziile din februarie ale

Consiliului Competitivitate privind Raportul de progres pe 2014, Opiniile Comitetului pentru Spațiul european de cercetare și inovare referitor la Foaia de parcurs privind Spațiul european de cercetare 2015-2020 (20.04.2015), statele membre ale Uniunii Europene au elaborat Foaia de parcurs privind Spațiul european de cercetare (ERA Roadmap) la nivel european și indicatorii pentru monitorizarea și evaluarea impactului pozitiv al foii de parcurs pe durata anului 2015.

Concomitent, statele membre ale UE și cele asociate la programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare (2014-2020) „Orizont 2020” au fost invitate să elaboreze strategii naționale/foi naționale de parcurs privind realizarea priorităților SEC până la mijlocul anului 2016.

Pornind de la scopul principal (integrarea în SEC), Republica Moldova a revizuit toate documentele sus-menționate, elaborate la nivel național și european, cu scopul de a elabora Foaia națională de parcurs pentru integrarea în Spațiul european de cercetare, document de interes național ce va contribui la realizarea priorităților SEC și promovarea imaginii pozitive a sistemului autohton de cercetare și inovare la nivel național și european.

În procesul de elaborare a Foii naționale de parcurs pentru integrarea în Spațiul European de Cercetare a fost luată în considerare experiența țărilor dezvoltate din Europa, cum ar fi Germania, Norvegia, România și altele.

I. VIZIUNEA DE INTEGRARE A DOMENIILOR CERCETĂRII ȘI INOVĂRII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN SPAȚIUL EUROPEAN DE CERCETARE

Ca urmare a semnării la 11 octombrie 2011 a Memorandumului de înțelegere între Uniunea Europeană și Republica Moldova, țara noastră a obținut de la 1 ianuarie 2012 statutul de țară asociată la cel de-al șaptelea Program-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și activități demonstrative (2007-2013) (PC7), acesta fiind primul program comunitar la care țara noastră a obținut statutul de stat asociat.

Datorită activităților de informare și stimulare a participării în proiecte întreprinse de comunitatea cercetătorilor pentru valorificarea statutului de țară asociată la PC7 și a drepturilor ce rezidă din noul statut, în anii 2011-2013 s-a constatat un trend pozitiv de implicare în programele europene. În total, în cadrul PC7, cu participarea grupurilor de cercetare din Republica Moldova au fost depuse peste 300 de propuneri de proiecte, 58 dintre care au fost susținute de către Comisia Europeană, volumul de finanțare constituind suma de 4150 mii de euro.

În conformitate cu Strategia Comisiei Europene privind colaborarea tehnico-științifică internațională, asocierea unei țări din afara UE la programul-cadru comunitar în domeniile cercetării și inovării reprezintă cea mai avansată formă de cooperare dintre UE și statul respectiv în domeniul tehnico-științific.

Luând în considerare faptul că din anul 2014 Uniunea Europeană a lansat un nou Program-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare (2014-2020) „Orizont 2020” (în continuare – *Programul Orizont 2020*), la inițiativa Academiei de Științe a Moldovei, Guvernul a susținut crearea premiselor de continuitate a integrării în Spațiul european de cercetare pentru obținerea statutului de țară asociată la programul respectiv.

În data de 1 iulie 2014, concomitent cu statele din Balcanii de Vest (Republica Macedonia, Muntenegru, Serbia, Albania și Bosnia și Herțegovina), Republica Moldova a semnat Acordul de asociere la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru cercetare și inovare (2014-2020) „Orizont 2020”.

Grație asocierii, Republica Moldova a obținut drepturi de participare similare statelor membre ale UE, ceea ce îi permite să coopereze și concureze în calitate de partener egal în toate concursurile anunțate în cadrul Programului Orizont 2020, să devină parte componentă a unei rețele europene a oamenilor de știință, a mediului de afaceri și factorilor de decizie ce stabilesc obiectivele și prioritățile europene în domeniile cercetării și inovării, să beneficieze de potențialul și excelența științifică europeană pentru soluționarea problemelor interne.

Astfel, valorificarea statutului de țară asociată este una dintre cele mai importante acțiuni de pe agenda de lucru a Guvernului pentru preluarea și transpunerea în practica națională a cerințelor și standardelor general acceptate la nivelul UE în domeniile cercetării și inovării.

Drept instrument de bază pentru realizarea acestui scop servește Spațiul european de cercetare – un spațiu de cercetare unificat, deschis spre lume, în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologia circulă liber și prin intermediul căruia Uniunea Europeană și statele membre își consolidează bazele științifice și tehnologice, competitivitatea și capacitatea de a aborda în mod colectiv marile provocări.

În scopul realizării principiilor SEC, au fost fixate 5+1 priorități și au fost elaborate acțiuni orientate spre realizarea unor schimbări durabile pentru ca Republica Moldova să atingă nivelul performanței și a eficacității cercetării europene:

1. Prioritatea SEC 1: Sistem național de cercetare mai eficient
2. Prioritatea SEC 2: Cooperare și competitivitate transnațională optimă:
 - 2a. planificarea și implementarea cooperării transnaționale
 - 2b. racordarea infrastructurii de cercetare la nivel european
3. Prioritatea SEC 3: Locuri de muncă accesibile pentru cercetători
4. Prioritatea SEC 4: Egalitatea de gender în cercetare
5. Prioritatea SEC 5: Circulația optimă, accesul și transferul cunoștințelor
6. Prioritatea SEC 6: Cooperarea internațională

În acest context, acțiunile întreprinse pentru integrarea în SEC sînt următoarele:

1. Sistem național de cercetare mai eficient

Potrivit comunicării Comisiei Europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre ale UE li se recomandă:

1) să introducă sau să sporească finanțarea competitivă prin intermediul cererilor de propuneri de proiecte și evaluării instituționale ca principalele modalități de alocare a fondurilor publice pentru cercetare și inovare, prin realizarea reformelor legislative, dacă este relevant;

2) să se asigure că toate instituțiile publice responsabile de alocarea fondurilor pentru cercetare aplică principiile de bază ale evaluării internaționale.

Prin [Hotărîrea Guvernului nr.196/2018](#) a fost creată Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, care va gestiona fondurile naționale alocate proiectelor de cercetare și inovare și fondurile din programe bilaterale și multilaterale lansate în cadrul acordurilor de cooperare cu organizații și fundații internaționale, conform actelor normative ale Guvernului. Scopul creării Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare constă în sporirea volumului de resurse financiare alocate pe baza principiului competitivității.

Academia de Științe a Moldovei este o instituție publică de interes național în sfera științei și inovării, care reunește personalități cu realizări deosebite în domeniile cercetării și inovării. Academia de Științe a Moldovei exercită rolul de consultant strategic al Guvernului la stabilirea priorităților în domeniul cercetării fundamentale și aplicative, precum și acordă consultații Guvernului la crearea și dezvoltarea infrastructurii publice în domeniile cercetării și inovării.

În conformitate cu prevederile art.60 din [Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259/2004](#), organul central de specialitate al statului elaborează politici naționale în domeniile cercetării și inovării, cu impact direct asupra dezvoltării cooperării științifice internaționale.

Finanțarea activităților în domeniile cercetării și inovării efectuată de la bugetul de stat va fi administrată de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, în baza unui sistem competițional prin: proiecte de cercetare, proiecte pentru tineri cercetători, proiecte bilaterale și multilaterale, proiecte de infrastructură (inclusiv e-infrastructuri), proiecte de inovare și transfer tehnologic etc.

Autoritatea responsabilă de evaluarea organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, a personalului științific și științifico-didactic este Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.

Luând în considerare că mijloacele financiare alocate pentru domeniile cercetării și inovării în Republica Moldova sînt considerabil mai mici în comparație cu țările UE, se depun eforturi de stimulare a participării în programele UE pentru atragerea investițiilor în sistemul național de cercetare și inovare.

Pentru sporirea interesului de a participa la Programul Orizont 2020 și accelerarea integrării în Spațiul european de cercetare, Academia de Științe a Moldovei a propus suplimentar trei programe noi, și anume: 1) *Conectarea centrelor de excelență la infrastructura de cercetare europeană*; 2) *Stimularea participării la Programul Orizont 2020 prin susținerea mobilității cercetătorilor și* 3) *Bonus European pentru încurajarea elaborării propunerilor de proiect la Programul Orizont 2020*. Expertiza proiectelor a fost organizată de către experți străini independenți.

Obiective specifice:

1) creșterea volumului finanțării acordate domeniilor de cercetare și inovare din bugetul public și stimularea atragerii resurselor private;

2) sporirea rolului și statutului sistemului național de cercetare și inovare în calitate de resursă pentru dezvoltare și bunăstare, promovînd excelența în cercetare în contextul priorităților stabilite în SEC;

3) recunoașterea, la nivel național, a științei autohtone ca o prioritate majoră pentru dezvoltarea economiei naționale, iar la nivel european – consolidarea imaginii pozitive prin administrarea transparentă și competitivă și dezvoltarea cooperării reciproce internaționale;

4) stabilirea unor priorități strategice pentru dezvoltarea științei din Republica Moldova, inclusiv domenii interdisciplinare prin adoptarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022. Identificarea, de o manieră participativă, cu implicarea mediului academic, celui de afaceri și mediului asociativ, a nișelor de specializare inteligentă a Republicii Moldova va permite concentrarea resurselor în domenii în care țara noastră dispune de potențial de cercetare și inovare dar și capacități de asimilare a cunoștințelor din partea sectorului real al economiei;

5) creșterea competitivității economiei Republicii Moldova prin inovare – susținerea performanței operatorilor economici, tranziția de la competitivitatea bazată pe costuri la cea bazată pe inovare;

6) sporirea contribuției Republicii Moldova la progresul cunoașterii de frontieră – creșterea vizibilității internaționale a cercetării și dezvoltării experimentale din Republica Moldova;

7) aplicarea standardelor internaționale de evaluare pentru proiectele de cercetare și pentru inițiativele științifice de anvergură; implicarea experților străini în procesul de expertizare și evaluare a propunerilor de proiecte;

8) aplicarea principiilor finanțării pe bază de performanță pentru acordarea finanțării instituționale;

9) desfășurarea continuă a procesului de descoperire antreprenorială (*Entrepreneurial Discovery Process*), ca parte a procesului specializării inteligente, pentru a asigura conectarea cercetării și inovării la procesul de dezvoltare economică;

10) concentrarea unei părți importante a activităților de cercetare și inovare pentru soluționarea problemelor societale, pentru dezvoltarea capacității sistemului public de cercetare și inovare de a capta necesitățile societății și a răspunde la acestea;

11) atingerea masei critice de cercetători necesară pentru transformarea domeniilor cercetării și inovării într-un factor al creșterii economice;

12) dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să devină operatori regionali;

13) colaborarea strânsă între instituțiile de cercetare din Republica Moldova, precum și a mediului științifico-academic cu cel privat, dar și cu cel economic;

14) cooperarea dintre factorii de decizie (autoritățile centrale, locale) și instituțiile de cercetare și inovare.

Acțiuni principale:

1) adoptarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia;

2) ajustarea procedurilor de organizare și desfășurare a concursurilor finanțate de la bugetul de stat la practicile europene;

3) asimilarea experienței de organizare și administrare a sistemului de cercetare și inovare din țările UE și perfecționarea procesului de finanțare pe baza principiului competitivității;

4) elaborarea indicatorilor de performanță a cercetării științifice;

5) formarea unei mase critice de cercetători în domeniile cercetării și inovării și identificarea domeniilor de nișă cu un avantaj sau o contribuție considerabilă;

6) identificarea instrumentelor de antrenare a antreprenoriatului și a oportunităților de comercializare a rezultatelor din domeniile cercetării și inovării prin crearea parteneriatelor dintre operatorii publici și cei privați;

7) concentrarea resurselor în domeniile de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial al cercetării și inovării demonstrat, care să conducă la crearea și consolidarea parteneriatelor public-public și public-privat;

8) încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acesteia, elaborarea noilor modele de finanțare pentru a facilita inovarea;

9) racordarea activităților din domeniile cercetării și inovării la standardele europene;

10) evaluarea bazată pe performanța instituțiilor de cercetare și a cercetătorilor;

11) asimilarea experienței europene de organizare și administrare a e-infrastructurii naționale de cercetare cu acces la rețeaua GEANT (rețea paneuropeană de cercetare și educație care interconectează rețelele naționale de cercetare și educație din Europa).

2. Cooperare și competitivitate transnațională optimă

a) Inițiative de programare comune

Potrivit comunicării Comisiei Europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre ale UE li se recomandă:

1) intensificarea eforturilor de punere în aplicare a unor agende comune de cercetare pentru abordarea unor provocări majore, schimbul de informații cu privire la activitățile din domeniile prioritare convenite, asigurându-se că finanțarea națională adecvată este angajată și aliniată strategic la nivel european în aceste domenii și că se desfășoară evaluarea ex-post comună;

2) asigurarea că recunoașterea reciprocă a evaluărilor care sînt conforme cu standardele internaționale de evaluare peer-review este luată ca bază pentru deciziile de finanțare la nivel național;

3) eliminarea barierelor legislative și de altă natură din calea interoperabilității transfrontaliere a programelor naționale pentru a permite finanțarea în comun a acțiunilor, inclusiv cooperarea cu țările din afara UE, unde este relevant.

Competitivitatea internațională a cercetării din Republica Moldova, prezența pe piețele internaționale a produselor inovatoare realizate în Republica Moldova și deschiderea globală a pieței de cercetare și inovare depinde de susținerea afilierii sau participării organizațiilor de cercetare și inovare din Republica Moldova la inițiative, organisme, programe sau infrastructuri regionale, europene ori internaționale.

Colaborarea bilaterală este una dintre cele mai eficiente și tradiționale căi de dezvoltare a cooperării științifice la nivel regional, european și internațional și reprezintă o oportunitate pentru punerea în aplicare a unor agende comune, crearea și consolidarea parteneriatelor de participare la programele de cercetare științifică și tehnologică cu resurse financiare considerabile.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării alături de Academia de Științe a Moldovei, în temeiul celor peste 50 de acorduri de colaborare internațională cu diferite organizații și fonduri internaționale din sfera cercetare și inovare, susțin desfășurarea anuală a circa 60 de proiecte bilaterale cu Belarus, Italia, Germania, Franța, România, Rusia și Ucraina.

Colaborarea multilaterală a fost posibilă odată cu asocierea la programele de cercetare ale Uniunii Europene. Republica Moldova face parte din două inițiative de programare comună – „Provocările apei într-o lume a schimbărilor” (Water Challenges for a Changing World) și „Patrimoniul cultural și schimbările globale: o nouă provocare pentru Europa” (Cultural Heritage and a Global Change: A new Challenge for Europe). Pentru a avea un acces liber la oportunitățile europene comune de cercetare, este foarte important de a participa la toate inițiativele de programare comună (IPC/JPIs).

Republica Moldova nu are suficientă experiență de participare la apelurile comune ERA-NET (participare anterioară la BS-ERA.Net, ERA.Net RUS și RUS Plus), ce constituie o platformă constantă de cooperare pentru participare la programele-cadru ale UE prin care pot fi dezvoltate parteneriatele multilaterale, inclusiv cele de parteneriat public-privat. Spre regret, Republica Moldova nu are experiența cuvenită nici în participarea la inițiativele care cad sub incidența art.185 și art.187 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Obiectiv specific:

Scopul principal constă în intensificarea participării la parteneriatele, inițiativele de programare în comun și platformele tehnologice europene în domeniile în care Republica Moldova dispune de potențial științific și inovațional relevant și care sînt importante pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă societatea și economia națională.

Identificarea modalității de integrare a sistemului național de cercetare prin participarea mai activă în toate activitățile susținute de programele-cadru ale UE (ERA-NET-uri, inițiativele de programare în comun, în inițiativele care cad sub incidența art.185: și art.187 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene).

Acțiuni principale:

1) sporirea gradului de familiarizare a comunității științifice din Republica Moldova privind IPC/JPIs și platformele tehnologice europene, desemnarea instituțiilor responsabile de relația cu fiecare IPC/JPIs, organizarea zilelor de informare și a evenimentelor de diseminare a rezultatelor;

2) planificarea în Cadrul bugetar pe termen mediu a participării entităților din Republica Moldova în cadrul IPC/JPIs, ce ar acoperi costul participării în cadrul apelurilor pentru propuneri de proiecte anunțate în diferite programe;

3) elaborarea unui model-cadru de management unic, ce ar urma să fie aplicat în cazul participării entităților din Republica Moldova în apelurile multilaterale de proiecte;

4) optimizarea cooperării transnaționale prin intensificarea eforturilor pentru a implementa agende comune de cercetare în domeniul provocărilor societale majore;

5) intensificarea participării în cadrul programelor transnaționale;

6) eliminarea obstacolelor juridice și de altă natură pentru a spori interoperabilitatea transfrontalieră a programelor naționale;

7) înființarea unor catedre de tip „ERA Chairs” pentru atragerea cercetătorilor sau cadrelor universitare de renume ca urmare a obținerii proiectelor în domeniile cercetării și inovării;

8) îndeplinirea angajamentelor, inclusiv a celor de natură financiară, asumate de către Republica Moldova în contextul programelor-cadru ale UE în domeniile cercetării și inovării.

În vederea finanțării în mod operativ a acțiunilor din cadrul programelor naționale elaborate pentru dezvoltarea activităților comune transnaționale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în cooperare cu alte autorități publice centrale precum Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii și Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare etc. urmează să analizeze situația curentă în sistemul național de cercetare și inovare pentru a depista și a elimina barierele de ordin legal sau alte obstacole în managementul financiar.

b) Infrastructura de cercetare

Potrivit comunicării Comisiei Europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre ale Uniunii Europene li se recomandă:

1) confirmarea angajamentelor financiare pentru construcția și exploatarea Forumului științific european pentru infrastructura de cercetare (FȘEIC)/European Scientific Forum for Research Infrastructure (ESFRI), infrastructurilor de cercetare globale, naționale și regionale de interes paneuropean, în special atunci când se realizează foi naționale de parcurs și programe de fonduri structurale;

2) eliminarea barierelor legislative și de altă natură pentru accesul la infrastructura de cercetare transfrontalieră.

În Republica Moldova dezvoltarea infrastructurii de cercetare este susținută în baza programului național pentru procurarea echipamentului de cercetare, finanțat de la bugetul de stat, și a proiectelor internaționale în cadrul cărora este achiziționat echipament științific. În majoritatea instituțiilor din sistemul național de cercetare și inovare, centrele sînt dotate cu echipament sofisticat, datorită participării colectivelor de cercetare în proiecte transfrontaliere: NATO, PC7, Programul Orizont 2020 etc. Cu regret, finanțarea bugetară alocată pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare nu este suficientă. De asemenea, lasă încă de dorit participarea în apelurile pentru infrastructură anunțate în cadrul programelor comunitare pentru cercetare și inovare. În perioada de referință au existat probleme privind cofinanțarea de la bugetul de stat a unor proiecte transfrontaliere destinate procurării echipamentului de cercetare. Începînd cu anul 2018, asigurarea cofinanțării de la bugetul de stat a devenit una din prioritățile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. Planificarea cofinanțării proiectelor transfrontaliere în Cadrul bugetar pe termen mediu (2019-2021) va spori participarea comunității cercetătorilor din Republica Moldova în programele comunitare. Noile forme juridice, platforme, comitete, rețele și consorții europene (FȘEIC/ESFRI, Consorțiul pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC), Consorțiul pentru o infrastructură central-europeană de cercetare (CERIC), programe de instruire de mediu (ETPs), rețele de cercetare (Research Networks) etc.) oferă un set de instrumente utile pentru stabilirea și dezvoltarea infrastructurii de cercetare comune în Europa.

În acest context, a fost elaborat un nou program-pilot pentru conectarea centrelor de excelență din Republica Moldova la infrastructurile europene de cercetare tip ESFRI, ERIC, CERIC, ETPs, Research Networks etc. Această acțiune a fost posibilă cu suportul financiar oferit de UE pentru participarea Republicii Moldova în cadrul Programului Orizont 2020 și necesită a fi continuată pentru asigurarea integrării centrelor de excelență naționale în infrastructura UE.

Documentul va stabili o separare clară a responsabilității pentru investiții în infrastructura de cercetare, distincția între echipamente de bază și infrastructura de cercetare la nivel național.

Obiectiv specific:

– dezvoltarea infrastructurii de cercetare la nivel național și eliminarea barierelor legislative și de altă natură pentru accesul la infrastructura de cercetare transfrontalieră; crearea și consolidarea infrastructurii de cercetare și utilizarea adecvată a celei disponibile, consolidarea resurselor în dezvoltarea infrastructurii de utilizare colectivă și de interes major pentru mediul public și privat;

– stimularea participării la apelurile pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare în cadrul Programului Orizont 2020 și activitățile inițiate în cadrul FȘEIC/ESFRI pentru integrarea în consorțiile tematice; conectarea infrastructurii naționale la cea regională și europeană.

Acțiuni principale:

1) cartografierea infrastructurii de cercetare în instituțiile de cercetare și inovare naționale și elaborarea cadrului normativ necesar pentru dezvoltarea, administrarea și menținerea acestuia, precum și evitarea duplicării acesteia;

2) elaborarea Foii de parcurs pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare în sistemul de cercetare și inovare;

- 3) participarea activă la activitatea FȘEIC/ESFRI;
- 4) asocierea la programe de colaborare cu marile infrastructuri din regiune;
- 5) crearea condițiilor de conectare la infrastructura europeană de cercetare;
- 6) folosirea diferitor instrumente pentru asigurarea accesului la infrastructura europeană de cercetare prin mobilități ale reprezentanților comunității științifice din Republica Moldova la centrele europene cu infrastructură de performanță;
- 7) participarea la apelurile lansate în cadrul Programului Orizont 2020;
- 8) dezvoltarea infrastructurii electronice naționale de cercetare integrate în spațiul electronic european de cercetare;
- 9) susținerea finanțării proiectelor și a infrastructurii de cercetare și inovare din sectorul public, precum și crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de cercetare etc.) și extinderea infrastructurilor de cercetare paneuropene în Republica Moldova (infrastructuri deschise, de tip FȘEIC/ESFRI);
- 10) dezvoltarea instrumentelor de motivare a implicării mediului de afaceri în activitatea de cercetare și inovare;
- 11) constituirea Registrului național electronic al infrastructurilor de cercetare și inovare, care va asigura accesul sporit la infrastructuri atât pentru mediul public, cât și pentru cel privat, va crea o piață a serviciilor științifice și tehnice, va contribui la vizibilitatea internațională a rezultatelor cercetării din Republica Moldova, precum și la sustenabilitatea economică;
- 12) crearea oportunităților pentru excelență și colaborare în domeniile cercetării și inovării prin consolidarea e-infrastructurii NREN (Rețeaua Națională de Cercetare și Educație/ National Research and Education Network) RENAM (Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova/ Research and Educational Networking Association of Moldova) conectate la rețeaua GEANT.

3. Locuri de muncă accesibile pentru cercetători

Potrivit comunicării Comisiei Europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre li se recomandă:

- 1) înlăturarea obstacolelor legale și de altă natură la aplicarea recrutării deschise, transparente și merituoase a cercetătorilor;
- 2) eliminarea barierelor legislative și de altă natură care împiedică accesul transfrontalier la granturile naționale și portabilitatea acestora;
- 3) sprijinirea implementării Declarației de angajament a membrilor serviciilor rețelei EURAXESS de a oferi informații și servicii personalizate coordonate pentru cercetători prin intermediul rețelei paneuropene EURAXESS;
- 4) crearea unui cadru favorabil pentru punerea în aplicare a principiilor din Carta europeană a cercetătorului și din Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor.

Pentru a îmbunătăți condițiile de mobilitate a cercetătorilor, o provocare-cheie este reducerea diferențelor dintre sistemul autohton de asigurări sociale și sistemele de asigurări sociale ale statelor UE. Pentru cercetătorii care decid să-și continue cariera științifică într-un stat european, procedura de asigurare, iar în unele cazuri de transferare a drepturilor de asigurări sociale (în special, drepturile la pensie), reprezintă un dezavantaj competitiv. Prin urmare, obiectivul trebuie să fie evitarea eventualelor blocaje în furnizarea asigurărilor care rezultă din transferurile transfrontaliere și oferirea de pensii mai atractive pentru cercetători mobili.

Accesul doctoranzilor, al proaspeților doctori în științe, precum și al tinerilor cercetători la o carieră în cercetare rămîne, în mare măsură, limitat. Restrînse sînt și posibilitățile în ceea ce privește schimbul de personal între instituțiile publice și private.

În scopul îmbunătățirii situației, Republica Moldova a semnat la 3 octombrie 2011 Declarația de angajament a membrilor serviciilor rețelei EURAXESS. Declarația conține prevederi referitoare la dezvoltarea serviciilor de rețea EURAXESS în vederea creării și menținerii unui portal național EURAXESS Republica Moldova (www.euraxess.md), ca

instrument de promovare a acestei inițiative pentru susținerea carierelor în cercetare și facilitarea mobilității cercetătorilor din întreaga Europă.

La data de 1 decembrie 2011, comunitatea științifică din Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a respecta principiile Cartei europene a cercetătorului și Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor, avansând în procesul de integrare a țării în Spațiul european de cercetare. S-a creat astfel un mediu propice pentru dezvoltarea carierei cercetătorilor autohtoni, dar și a celor din străinătate. Din anul 2012 Republica Moldova face parte din rețeaua statelor aderente la Strategia UE de resurse umane pentru cercetători (HRS4R), un for pentru schimb de experiență în implementarea principiilor Cartei europene a cercetătorului și Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor în țările membre ale UE și cele asociate.

Până în prezent au fost nominalizate primele 16 puncte locale de contact și 3 centre de servicii EURAXESS în Republica Moldova. De asemenea, au fost elaborate materiale informative și s-au organizat mai multe zile de informare și consultații pentru promovarea Programului rețelei EURAXESS, logoul EURAXESS fiind amplasat în diferite instituții din sistemul național de cercetare și inovare. Pentru a interacționa cu tinerii cercetători, au fost create paginile EURAXESS Moldova pe rețelele de socializare www.facebook.com și www.twitter.com, unde sînt plasate zilnic noutăți ce țin de activitățile în cadrul programului EURAXESS. A fost creat serviciul de asistență (*help-desk*) pe pagina www.euraxess.md în vederea furnizării de informații destinate vizitatorilor și plasării periodice a noutăților pe site.

Ca urmare a măsurilor întreprinse privind implementarea prevederilor Cartei europene a cercetătorului și Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor, a demarat efectuarea analizei SWOT și integrarea prevederilor respective în strategiile de resurse umane ale instituțiilor interesate. A fost distribuit un chestionar ce s-a axat pe cuantificarea indicatorilor pentru a determina nivelul la care sînt aplicate principiile Cartei și Codului pe cele patru dimensiuni-cheie: 1) recrutarea deschisă a cercetătorilor și portabilitatea granturilor; 2) securitatea socială; 3) atractivitatea condițiilor de angajare și de lucru; 4) dezvoltarea competențelor profesionale și oportunități de pregătire a cercetătorilor.

În luna decembrie 2014 Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir” a obținut logoul „Excelență în Cercetare”, fiind prima instituție de învățămînt superior din Republica Moldova căreia Comisia Europeană i-a oferit acest logo (www.edu.asm.md). În iulie 2015 Universitatea de Stat din Moldova a obținut dreptul de a utiliza logoul „Excelență în Cercetare” (www.usm.md), iar în septembrie 2015 acest drept l-a obținut și Institutul Național de Cercetări Economice (www.ince.md), fiind primul institut din domeniul cercetării și inovării căruia Comisia Europeană i-a acordat acest logo. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a obținut acest logo în luna aprilie anul 2016 (www.usmf.md). Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (www.idsi.md) a obținut logoul „Excelență în Cercetare” în februarie 2017, iar în august 2017 acest logo a fost acordat Academiei de Studii Economice din Moldova (www.ase.md).

Obiective specifice:

1) elaborarea politicii de personal care activează în universități și institutele de cercetare în contextul Strategiei UE de resurse umane pentru cercetători, care prevede dezvoltarea sistematică a strategiilor de dezvoltare a personalului;

2) crearea unui cadru favorabil pentru a permite dezvoltarea cu succes a carierei în domeniul științific și în afara acestuia, în conformitate cu prevederile Cartei europene a cercetătorului și Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor.

3) eliminarea barierelor legislative și de altă natură pentru recrutarea cercetătorilor și care împiedică accesul transfrontalier la granturile naționale.

4) regîndirea parțială a sistemului de pregătire doctorală, creșterea mobilității interne și internaționale ale cercetătorilor și deschiderea mai largă a mediului de cercetare public către cercetătorii din mediul privat și din străinătate.

Acțiuni principale:

- 1) implementarea principiilor din Carta europeană a cercetătorului și din Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor în scopul dezvoltării politicilor de resurse umane în cercetare;
- 2) implementarea sistematică a Declarației de angajament a membrilor serviciilor rețelei EURAXESS în instituțiile de cercetare și inovare și alte structuri conexe domeniilor cercetării și inovării în Republica Moldova;
- 3) ajustarea cadrului normativ instituțional în organizațiile de cercetare și inovare din Republica Moldova la principiile Carta europeană a cercetătorului și din Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor și punerea în aplicare a Strategiei UE de resurse umane pentru cercetători;
- 4) integrarea doctoranzilor și tinerilor cercetători în proiecte de cercetare și inovare;
- 5) crearea Registrului electronic al cercetătorilor din Republica Moldova;
- 6) promovarea tinerilor cercetători în cariera științifică;
- 7) încadrarea cercetătorilor în mediul privat;
- 8) asigurarea transparenței angajării și promovării cercetătorilor.

4. Egalitatea gender în cercetare

Potrivit comunicării Comisiei europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre ale UE li se recomandă:

- 1) crearea unui mediu legal și de politici și oferirea stimulentei pentru:
 - a) eliminarea barierelor legislative și de altă natură care împiedică recrutarea, menținerea și dezvoltarea carierei cercetătorilor-femei în deplină conformitate cu legislația UE privind egalitatea gender;
 - b) evitarea dezechilibrelor gender în procesele de luare a deciziilor;
 - c) consolidarea dimensiunii gender în programele de cercetare;
- 2) angajarea în parteneriate cu agenții de finanțare, organizații de cercetare și universități pentru promovarea schimbărilor culturale și instituționale gender-statute, acorduri de performanță, premii;
- 3) asigurarea că cel puțin 40% de femei sînt reprezentate în participarea la comisiile de recrutare/avansare în carieră, stabilire și evaluare.

În Republica Moldova egalitatea gender în cercetare nu a fost reflectată ca o problemă majoră pînă în prezent. Tradițional, în știință sînt angajate mai multe femei decît bărbați, dar în poziții de conducere situația este inversă.

Conform datelor statistice publicate pe www.statistica.md/newsview, în anul 2017 numărul cercetătorilor cu grad științific de doctor a constituit 1331 de persoane, dintre care 633 persoane (47,55%) sînt femei. Numărul cercetătorilor cu grad științific de doctor habilitat este de 361 persoane, ponderea femeilor fiind de 20,22% sau 73 de femei. Ponderea femeilor în conducerea instituțiilor din sistemul de cercetare și inovare constituie în jur de 10%.

La 100 bărbați cercetători revin 94 femei cercetători.

Obiectiv specific:

Crearea condițiilor favorabile și optimizarea procedurilor interne de angajare a personalului pentru promovarea egalității gender prin oferirea oportunităților egale pentru dezvoltarea carierei în cercetare și participarea în luarea deciziilor.

Acțiuni principale:

- 1) dezvoltarea instrumentelor orientate spre asigurarea echilibrului gender în cercetare;
- 2) creșterea numărului de femei promovate în pozițiile de conducere, comitete și grupuri de lucru în luarea deciziilor și în alte genuri de activități organizate și desfășurate în domeniile cercetării și inovării;
- 3) studierea și aplicarea experienței țărilor dezvoltate în acest context prin inițierea unui nou program național „Balanța gender în cercetare”, care va asigura aprecierea femeii în cercetare și în managementul cercetării;

4) studierea experienței europene unde au fost elaborate standarde ale egalității gender în cercetare.

5. Circulația optimă, accesul și transferul cunoștințelor

Potrivit comunicării Comisiei Europene cu privire la Spațiul european de cercetare, statelor membre ale UE li se recomandă:

1) definirea și coordonarea politicilor privind accesul, inclusiv deschis, la informațiile științifice și păstrarea acestora;

2) asigurarea că cercetarea publică contribuie la inovarea deschisă și transferul de cunoștințe între sectorul public și cel privat prin intermediul strategiilor naționale de transfer al cunoștințelor;

3) armonizarea politicilor de acces și utilizarea în cercetare și educație, legate de infrastructurile publice și serviciile asociate de cercetare digitale, care permit crearea consorțiilor diferitelor tipuri de parteneri publici și privați;

4) adoptarea și implementarea strategiilor naționale de identitate electronică pentru cercetători, oferindu-le acces transnațional la servicii de cercetare digitale.

Transferul cunoștințelor este cel mai eficient factor pentru transmiterea cu succes a ideilor și rezultatelor științifice în inovații și, ca rezultat, crearea valorii economice și a competitivității. Transferul cunoștințelor provoacă cooperarea transnațională, iar SEC prezintă cel mai bun potențial pentru creșterea impactului cercetării asupra economiei.

Luând în considerare faptul că transferul de cunoștințe se dezvoltă foarte rapid prin aplicarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele vieții, această prioritate SEC contribuie la dezvoltarea fenomenului „SEC digital” (Digital ERA) și la extinderea accesului deschis (Open Acces) la rezultatele și datele științifice finanțate din bani publici. Accesul deschis este o prioritate la nivel european în cadrul Programului Orizont 2020.

Pentru Republica Moldova este o prioritate majoră de a contribui la elaborarea politicilor pentru consolidarea legăturii între știință și industrie și ridicarea rolului cercetării în sectorul public și privat în „inovații deschise” (*Open Innovations*) și asigurarea accesului deschis la rezultatele și serviciile științifice.

Această prioritate SEC se concentrează în special pe consolidarea rețelei dintre știință și industrie și pe componenta de cercetare din sectorul public în „inovare deschisă”. Acest lucru înseamnă că instituțiile de învățământ superior și institutele de cercetare trebuie să acționeze în conformitate cu Carta europeană a proprietății intelectuale, pe baza unor strategii corespunzătoare complete și să demonstreze profesionalism în activitățile lor de transfer al cunoștințelor și tehnologiilor pentru a permite cooperarea cu industria pe picior de egalitate.

Cooperarea productivă în cercetare și inovare, dar și dezvoltare depinde de accesul la rezultatele științifice. În cazul în care cercetarea este susținută integral sau parțial din mijloace bănești publice, accesul la rezultatele cercetării și la publicațiile științifice trebuie să fie asigurat la maxim de structurile implicate în administrarea științei. Pentru asigurarea accesului liber, trebuie să fie elaborate politicile și mecanismele corespunzătoare.

Obiective specifice:

1) asigurarea accesului deschis la rezultatele științifice finanțate de la bugetul de stat prin introducerea tehnologiilor digitale în toate sferele sistemului de cercetare și inovare;

2) încurajarea și promovarea cooperării și transferului de cunoștințe între știință, business și societate la nivel național și internațional.

Acțiuni principale:

1) crearea unui registru al rezultatelor științifice;

2) intensificarea cooperării și perfecționarea schimbului de informații între știință, business și societate;

3) asigurarea accesului eficient și de lungă durată la informații și publicații finanțate din bani publici (promovarea conceptului de știință deschisă (*Open Science*));

4) asigurarea transferului informației, cunoștințelor și tehnologiilor către societate și mediul de afaceri;

5) cooptarea potențialilor beneficiari în procesul de elaborare a temelor de cercetare, dar și audierii rezultatelor cercetărilor efectuate;

6) examinarea posibilității introducerii doctoratului industrial, o modalitate de transfer de cunoștințe către mediul de afaceri;

7) dezvoltarea abilităților antreprenoriale, brokerajului tehnologic și a cunoștințelor în domeniul proprietății intelectuale ale cercetătorilor pentru a stimula apariția startupurilor și a spin-offurilor.

6. Cooperarea internațională

Participarea Republicii Moldova în programele-cadru ale UE este cea mai importantă cale pentru internaționalizarea sistemului național de cercetare și inovare, precum și pentru asigurarea procesului de integrare în Spațiul european de cercetare. Prin aceasta vor fi create condiții favorabile de reprezentare a Republicii Moldova pe lângă structurile UE din domeniile cercetării și inovării și va fi promovată imaginea pozitivă a științei autohtone pentru atragerea în sistemul național de cercetare și inovare a persoanelor tinere și talentate, a cercetătorilor experimentați și recunoscuți, a investitorilor și reprezentanților mediului de afaceri și facilitarea accesului lor pe piețele de desfacere

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării consideră Forul strategic pentru cooperare științifică-tehnologică internațională (SFIC) o platformă-cheie pentru cooperare internațională și, prin urmare, va participa activ la activitatea acestuia. Academia de Științe a Moldovei consideră că este foarte important să se consolideze dimensiunea internațională a Spațiului european de cercetare prin participarea la inițiativele SFIC.

La nivel național, pentru valorificarea statutului de țară asociată la Programul Orizont 2020, promovarea oportunităților Programului Orizont 2020 și facilitarea integrării în SEC, a fost dezvoltată platforma funcțională care contribuie la: coordonarea și asigurarea activităților rețelei punctelor naționale și locale de contact; participării reprezentanților oficiali ai comunității științifice și a experților naționali în comitetele de program ale Programului Orizont 2020, comitetele strategice și grupurile de lucru pe lângă UE; promovarea Programului EURAXESS și Cartei europene a cercetătorului și Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor; organizarea evenimentelor de informare, instruire și promovare a Programului Orizont 2020.

Obiectiv specific:

Obiectivul constă în dezvoltarea cooperării tehnico-științifice atât cu statele membre UE, alte state asociate, cât și cu state din afara continentului european, și aceasta include:

– participarea la implementarea foilor de parcurs multianuale ale Comisiei Europene de colaborare internațională în sfera cercetării și inovării cu țările și regiunile partenere. Reflectarea prevederilor acestora în procesul de încheiere a programelor bilaterale de granturi.

– fortificarea cooperării științifice cu țările membre ale UE și cele asociate pentru concentrarea eforturilor și aplicarea cunoștințelor privind implementarea priorităților SEC cu scopul de a:

- 1) răspunde la provocările globale;
- 2) ridică calitatea, promovează excelența și contribuie la creșterea imaginii sistemului național de cercetare și inovare la nivel național și internațional;
- 3) fortifică legătura între cercetare și inovare și mediul de afaceri;
- 4) asigurarea și amplificarea colaborării Republicii Moldova cu structurile Uniunii Europene din domeniile cercetării și inovării prin aderarea la următorul Program-cadru al UE, precum și prin procesul de integrare în Spațiul european de cercetare.

Acțiuni principale:

Prin asocierea la programele-cadru europene, Republica Moldova a depus eforturi pentru a ridica nivelul de internaționalizare a sistemului autohton de cercetare și inovare. Pentru

fortificarea cooperării internaționale în contextul integrării în SEC, Republica Moldova își ia angajament în următoarele direcții:

1) participarea activă la SFIC, care este foarte importantă pentru racordarea eforturilor naționale cu abordarea strategică a cooperării internaționale, unde prioritățile SFIC și acțiunile naționale de internaționalizare în mare măsură se suprapun, iar participarea activă în calitate de observator la SFIC va promova coerența între politicile UE și cele ale Republicii Moldova;

2) promovarea sistematică a cooperării multilaterale în știință și tehnologii prin extinderea cooperării tradiționale bilaterale spre o cooperare multilaterală cu țările membre și cele asociate.

3) ajustarea programelor naționale la principiile SEC prin introducerea priorităților specifice, inclusiv conectarea la infrastructura de cercetare europeană, dezvoltarea rețelelor de cercetare, promovarea excelenței în cercetare, respectarea egalității gender, susținerea tinerilor cercetători etc.;

4) consolidarea dialogului cu structurile europene de cercetare și inovare în vederea convergenței politicilor naționale din domeniile cercetării și inovării cu cele europene;

5) instituționalizarea platformei funcționale pentru promovarea oportunităților în cadrul Asociației pentru cooperarea europeană în știință și tehnologie (COST); Asigurarea funcționării rețelei punctelor naționale de contact (NCP), participarea reprezentanților oficiali și experților naționali în comitetele de program ale Orizont 2020 și alte comitete și grupuri de lucru strategice: ERAC, SFIC, FȘEIC/ESFRI, IPC/JPIs, JRC/CCC (Centrul Comun de Cercetare) etc.

Tabel de referințe

Număr prioritate	Prioritate SEC	Ținte	Indicator de rezultat
1	Sistem național de cercetare mai eficient	Model performant al gestionării sistemului național de cercetare și inovare în contextul integrării în Spațiul european de cercetare elaborat	Programul național de cercetare și inovare*
2a	Planificarea și implementarea cooperării transnaționale	Priorități de cercetare naționale racordate la prioritățile IPC/JPIs; Republica Moldova, parte la toate prioritățile tematice și consorțiile create în cadrul IPC/JPIs; Cadru multilateral în cooperarea științifică internațională susținut la nivel național; Bariere legislative și de altă natură care împiedică dezvoltarea cooperării internaționale eliminate	Programul național de cercetare și inovare*
2b	Infrastructură de cercetare la nivel european	Regulamentul privind funcționarea centrelor de excelență (criterii și procedura pentru atribuirea statutului) elaborat și aprobat; Programe noi naționale pentru dezvoltarea și menținerea infrastructurii de cercetare elaborate și implementate; Centre de excelență conectate la infrastructura de cercetare europeană	Foaia de parcurs privind dezvoltarea infrastructurii de cercetare
3	Locuri de muncă accesibile pentru cercetători	Acțiuni de promovare a Programului EURAXESS în societate stabilite; Politici de angajare a cercetătorilor în instituțiile științifice aliniate la principiile Cartei și Codului și la Strategia UE pentru resurse umane; Condiții adecvate de muncă pentru atragerea tinerilor în dezvoltarea carierei științifice	Program național de motivare pentru cariera științifică

		create; Mai multe logouri „Excelența în Cercetare” ale instituțiilor publice și private acordate de Comisia Europeană; Mai multe funcții vacante anunțate prin intermediul portalului național EURAXESS; Bariere legislative și de altă natură care împiedică mobilitatea cercetătorilor și angajarea acestora eliminate	
4	Egalitatea gender în cercetare	Instrumente orientate spre asigurarea echilibrului gender în cercetare; Numărul femeilor în poziții de conducere, comitete și grupuri de lucru sporit	Studiu elaborat; recomandări formulate; criterii de promovare elaborate
5	Circulația optimă, accesul la cunoștințe și transferul acestora	Acces deschis la rezultatele științifice finanțate de la bugetul de stat prin introducerea tehnologiilor digitale în toate sferile sistemului cercetării, dezvoltării și inovării asigurat; Digitalizarea transferului de cunoștințe în toate sectoarele efectuată; Cadrul normativ privind accesul deschis și transfer al cunoștințelor elaborat; Bariere legislative și de altă natură care împiedică circulația optimă, accesul la cunoștințe și transferul acestora eliminate	Programul național de cercetare și inovare* Indicatori specifici: - ponderea revistelor științifice naționale ce au aprobat politici de acces deschis; - ponderea revistelor preluate de Directoriul revistelor cu acces deschis (DOAJ); - ponderea publicațiilor cu identificator digital al obiectului (DOI); - ponderea mijloacelor financiare destinate proiectelor de implementare și susținere a accesului deschis; - ponderea organizațiilor care pun la dispoziție date științifice online, în baza proiectelor finanțate din fonduri publice; - număr de rețele active de cercetare din rețeaua socială etc.
6	Cooperarea internațională	Participarea la SFIC asigurată; Participarea la Programul Orizont 2020, EURAXESS, Asociației pentru cooperarea europeană în știință și tehnologie (COST), Programul-cadru 9 etc. asigurată Convergența politicilor naționale din domeniile cercetării și inovării la cele europene asigurată	Programul național de cercetare și inovare* Plan de acțiuni privind aderarea la programe europene de cercetare și inovare elaborat Dialogul cu structurile europene din domeniile cercetării și inovării consolidat

* Prioritățile indicate în tabel constituie parte integrantă a Programului național de cercetare și inovare, elaborat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării împreună cu actorii relevanți din domeniile cercetării și inovării.

II. GUVERNANȚA: IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE

În scopul implementării Foii naționale de parcurs pentru integrarea în Spațiul european de cercetare, trebuie să fie efectuate următoarele acțiuni:

1) implementarea modificărilor la Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, adoptate prin Legea nr.190/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative;

2) asimilarea experienței țărilor membre ale UE și celor asociate în implementarea priorităților SEC (misiuni de experți străini, schimb de idei și opinii);

3) ajustarea sistemului de guvernare a sistemului național de cercetare și inovare în contextul priorităților SEC;

4) elaborarea cadrului normativ și strategic pentru alinierea la prioritățile SEC;

5) evaluarea și monitorizarea implementării Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare, conform indicatorilor stabiliți la nivel european;

6) prezentarea rapoartelor periodice Comisiei Europene privind progresul de integrare în SEC, conform indicatorilor stabiliți la nivel european;

7) asumarea angajamentului pe termen lung privind asigurarea resurselor și asumarea priorităților strategice;

8) dimensiunea socială a cercetării și inovării: finanțarea din fonduri publice de resurse financiare pentru activitățile sistemului național de cercetare și inovare se face în interesul societății, pentru bunăstarea cetățeanului în vederea rezolvării problemelor societale importante;

9) asigurarea coordonării între operatori, politic și programe atât pe verticală (distribuirea și planificarea adecvată a rolurilor între instituțiile responsabile în toate etapele procesului strategic), cât și pe orizontală (coordonarea unitară la nivel național a politicilor sistemului național de cercetare și inovare elaborate de diverse ministere și agenții);

10) inteligența strategică și expertiza în politicile de cercetare: asigurarea informării tuturor organismelor și organizațiilor implicate în implementarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare, eventual printr-un centru de analiză strategică, cu rolul de a colecta și analiza datele relevante și de a oferi expertiză pe parcursul realizării obiectivelor acesteia;

11) interoperarea și corelarea datelor: colectarea datelor relevante pentru politicile domeniilor cercetării și inovării de la toate tipurile principale de operatori și stocarea acestora într-un mediu și format care să permită cu ușurință accesarea și analiza lor;

12) transparența și accesul la informația publică: asigurarea accesului public la informații privind politicile, instrumentele, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute în urma investiției în activitățile de cercetare și inovare, cu respectarea proprietății intelectuale;

13) evaluarea performanței și separarea sa de implementare: evaluarea îndeplinirii obiectivelor strategice ale Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare se raportează la fondurile publice angajate, cu evitarea autoevaluărilor. Evaluarea acoperă toate etapele acestor procese (anual, intermediar, final) și integrează instrumentele principale de implementare (programe operaționale, sectoriale).

Tabel de monitorizare

	Prioritate SEC	Responsabili de implementare	Termen de realizare	Indicatori de monitorizare
1	Sistem național de cercetare mai eficient	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2021	Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 elaborat; obiective cu privire la eficientizarea sistemului național de cercetare identificate, indicatori atinși, legislația națională în domeniu racordată la standardele UE
2a	Planificarea și implementarea cooperării transnaționale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2021	Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 elaborat; planuri de acțiuni pentru fiecare organizație de drept public din domeniul cercetării și inovării elaborate
2b	Infrastructură de cercetare la nivel european	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru	2018-2020	Foaie de parcurs elaborată

		Cercetare și Dezvoltare		
3	Locuri de muncă accesibile pentru cercetători	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2021	Program național de motivare pentru cariera științifică elaborat și pus în aplicare; evaluare intermediară realizată
4	Egalitatea de gender în cercetare	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2021	Studiu elaborat; recomandări formulate; criterii de promovare elaborate
5	Circulația optimă, accesul și transferul cunoștințelor	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2021	Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 elaborat; obiective identificate
6	Cooperarea internațională	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2021	Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 elaborat; planuri de acțiuni pentru fiecare organizație de drept public din domeniul cercetării și inovării elaborate; documente de politici naționale din domeniile cercetării și inovări racordate la cele europene

Procesul de monitorizare constă în examinarea și analiza regulată a contextului, a resurselor angajate și utilizate, a rezultatelor înregistrate și a intervențiilor realizate pe parcursul implementării Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare și a instrumentelor de implementare a acesteia. Monitorizarea furnizează informații actualizate cu privire la realizarea indicatorilor și la progresul intervențiilor față de obiectivele stabilite în faza de planificare strategică/programare și se efectuează în baza raportării de către entitățile responsabile.

Procesul de raportare va fi asigurat printr-o platformă online de raportare elaborată și menținută de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Instituțiile responsabile vor include pe platformă informația privind gradul de realizare a acțiunilor, în măsura în care acestea se realizează conform indicatorilor și termenelor stabilite în Planul de acțiuni privind implementarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare. Completarea platformei se va realiza conform ghidului de completare. Ulterior, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării va asigura sistematizarea informației furnizate de instituțiile responsabile și va genera rapoarte semestriale și anuale, cu publicarea acestora pe pagina sa oficială.

Anexa nr.2
la Hotărârea Guvernului
nr.1081 din 8 noiembrie 2018

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Foii naționale de parcurs pentru integrarea
Republicii Moldova în Spațiul european de cercetare pe anii 2019-2021

Nr. crt.	Acțiune	Indicator	Instituție responsabilă	Termen de realizare	Estimarea costurilor

1	2	3	4	5	6
<i>Prioritatea 1: Sistem național de cercetare mai eficient</i>					
1.	Adoptarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022	Hotărârea Guvernului cu privire la Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2019-2022 aprobată	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Trimestrul I, 2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
2.	Ajustarea procedurilor de organizare și desfășurare a concursurilor finanțate de la bugetul de stat la practicile europene	Metodologie elaborată; cadru normativ revizuit și ajustat; criterii elaborate; rapoarte de evaluare a proiectelor elaborate și plasate pe pagina oficială a Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Trimestrele I – II, 2019 Semestrial	În limitele mijloacelor financiare alocate
3.	Asimilarea experienței de organizare și administrare a sistemului de cercetare și inovare din țările UE și perfecționarea procesului de finanțare pe baza principiului competitivității	Acțiuni desfășurate; set de acte elaborat și aprobat	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
4.	Elaborarea indicatorilor de performanță a cercetării științifice	Grilă a indicatorilor de performanță elaborată și aprobată; rapoarte cu privire la evaluare elaborate și plasate pe pagina oficială a Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrele I – II, 2019, după caz	În limitele mijloacelor financiare alocate
5.	Formarea unei mase critice de cercetători în domeniile cercetării și inovării și identificarea domeniilor de nișă cu un avantaj sau o contribuție considerabilă	Domenii identificate; cadru normativ ajustat; număr de cercetători implicați; registru al cercetătorilor creat; raport elaborat	Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Academia de Științe a Moldovei; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019 2020	Surse externe; În limitele mijloacelor financiare alocate
6.	Identificarea instrumentelor de antrenare a antreprenorialului și a oportunităților de comercializare a rezultatelor cercetării și inovării prin crearea parteneriatelor dintre operatorii publici și cei privați	Metodologie elaborată; cadru normativ elaborat; număr de parteneriate încheiate	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării;	2019; 2020	În limitele mijloacelor financiare alocate

			Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		
7.	Concentrarea resurselor în domeniile de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial al cercetării și inovării demonstrat, care să conducă la crearea și consolidarea parteneriatelor public-public și public-privat	Cartografiere efectuată; număr de parteneriate create	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2019; 2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
8.	Încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acesteia, elaborarea noilor modele de finanțare pentru a facilita inovarea	Număr de parteneriate create; criterii de finanțare elaborate; raport de evaluare elaborat și aprobat	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Academia de Științe a Moldovei	2019-2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
9.	Racordarea activităților din domeniile cercetării și inovării la standardele europene	Program național în domeniile cercetării și inovării elaborat; plan de acțiuni elaborat	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Semestrul I, 2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
10.	Evaluarea bazată pe performanța instituțiilor de cercetare și a cercetătorilor	Standarde de evaluare elaborate; rapoarte de evaluare elaborate	Agencia Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Academia de Științe a Moldovei; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
11.	Asimilarea experienței europene de organizare și administrare a e-infrastructurii naționale de cercetare cu acces la rețeaua GEANT	Studiu elaborat; recomandări formulate; criterii de finanțare elaborate; Regulament de administrare a e-infrastructurii aprobat	Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova (RENAM); Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2020	120000 de lei; 250000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe

Prioritatea 2: Cooperare și competitivitate transnațională optimă:
2a. planificarea și implementarea cooperării transnaționale

12.	Sporirea gradului de familiarizare a comunității științifice din Republica Moldova privind IPC/JPIs și platformele tehnologice europene, desemnarea instituțiilor responsabile de relația cu fiecare IPC/JPIs, organizarea zilelor de informare și a evenimentelor de diseminare a rezultatelor	Număr de puncte de contact identificate; ghiduri elaborate; număr de activități de diseminare organizate	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	Trimestrul II, 2019; permanent	În limitele mijloacelor financiare alocate; surse externe
13.	Planificarea în Cadrul bugetar pe termen mediu a participării entităților din Republica Moldova în cadrul IPC/JPIs, ce ar acoperi costul participării în cadrul apelurilor pentru propuneri de proiecte anunțate în diferite programe	Propuneri formulate; Cadru bugetar pe termen mediu elaborat	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Finanțelor; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
14.	Elaborarea unui model-cadru de management unic, ce ar urma să fie aplicat în cazul participării entităților din Republica Moldova în apelurile multilaterale de proiecte	Model-cadru de management unic elaborat	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Trimestrul I, 2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
15.	Optimizarea cooperării transnaționale prin intensificarea eforturilor pentru a implementa agende comune de cercetare în domeniul provocărilor societale majore	Agende comune de cercetare elaborate și agreate; raport de evaluare elaborat	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Academia de Științe a Moldovei	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
16.	Intensificarea participării în cadrul programelor transnaționale	Număr de proiecte anuale obținute în raport cu cele înaintate	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Academia de Științe a Moldovei; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
17.	Eliminarea obstacolelor juridice și de altă natură pentru a spori interoperabilitatea transfrontalieră a programelor naționale	Studiu de identificare a obstacolelor elaborat; măsuri identificate și aplicate, după caz	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Trimestrul IV, 2019	250000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
18.	Înființarea unor catedre de tip „ERA Chairs” pentru atragerea cercetătorilor sau cadrelor universitare de renume ca urmare a obținerii proiectelor în domeniul cercetării și inovării	Număr de universități care au înființat catedre „ERA Chairs”	Instituțiile de învățământ superior; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2020	Din bugetul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării

19.	Îndeplinirea angajamentelor (inclusiv a celor de natură financiară) asumate de către Republica Moldova în contextul programelor-cadru ale UE în domeniile cercetării și inovării	Cotizații achitate; Număr de participări la comitetele de program	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Academia de Științe a Moldovei	permanent	În limitele mijloacelor financiare alocate
Prioritatea 2: Cooperarea și competitivitatea transnațională optimă 2b. Infrastructură de cercetare la nivel european					
20.	Cartografierea infrastructurii de cercetare în instituțiile de cercetare și inovare și elaborarea cadrului normativ necesar pentru dezvoltarea, administrarea și menținerea acestuia, precum și evitarea dublării acestuia	Evaluare a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării realizată; cadru normativ modificat, după caz	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
21.	Elaborarea foii de parcurs pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare în sistemul de cercetare și inovare	Evaluare a infrastructurii de cercetare efectuată; foaie de parcurs elaborată	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	Trimestrul IV, 2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
22.	Participarea activă la activitatea FȘEIC/ ESFRI	Număr de persoane delegate; număr de participări	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
23.	Asocierea la programe de colaborare cu marile infrastructuri din regiune	Număr de programe la care Republica Moldova a devenit parte	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	anual	Conform condițiilor de asociere/ în limitele mijloacelor financiare alocate
24.	Crearea condițiilor de conectare la infrastructura europeană de cercetare	Număr de participanți în proiecte; număr de proiecte de colaborare elaborate; solicitare de asociere la noul program-cadru Orizont 2020	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	2019-2020	În limitele mijloacelor financiare alocate

		elaborată și remisă			
25.	Folosirea diferitor instrumente pentru asigurarea accesului la infrastructura europeană de cercetare prin mobilități ale reprezentanților comunității științifice din Republica Moldova la centrele europene cu infrastructură de performanță	Număr de proiecte comune cu organizațiile/instituțiile din domeniile cercetării și inovării străine; număr de mobilități naționale și internaționale	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	anual, semestrial	În limitele mijloacelor financiare alocate
26.	Participarea la apelurile lansate în cadrul Programului Orizont 2020	Număr de proiecte obținute, raportate la apelurile de concurs la care s-a aplicat	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Academia de Științe a Moldovei; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; întreprinderile mici și mijlocii	anual, semestrial	În limitele mijloacelor financiare alocate
27.	Dezvoltarea infrastructurii electronice naționale de cercetare integrate în spațiul electronic european de cercetare	Studiu elaborat; crearea canalelor optice transfrontaliere în bandă largă (viteze 10-100 Gbps) RENAM spre România și Ucraina pentru conectare la GEANT	Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova (RENAM); Agenția de Governare Electronică; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2020	În limitele mijloacelor financiare alocate – proiectul UE „EaPConnect”
28.	Susținerea finanțării proiectelor și a infrastructurii de cercetare și inovare din sectorul public, precum și crearea de noi infrastructuri (laboratoare, centre de cercetare, etc.) și extinderea infrastructurilor de cercetare paneuropene în Republica Moldova (infrastructuri deschise, de tip FȘEIC/ESFRI)	Număr de proiecte cofinanțate	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	permanent	În limitele mijloacelor financiare alocate
29.	Dezvoltarea instrumentelor de motivare a implicării mediului de afaceri în activitatea de cercetare și inovare	Număr de proiecte cofinanțate	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Economiei și Infrastructurii	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
30.	Constituirea Registrului național electronic al infrastructurilor de cercetare și inovare	Identificarea infrastructurilor funcționale realizată; registru electronic elaborat	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția de Governare Electronică; Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare; Agenția Națională pentru Cercetare și	2020	500000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe

			Dezvoltare		
31.	Crearea oportunităților pentru excelență și colaborare în domeniile cercetării și inovării prin consolidarea e-infrastructurii NREN (Rețeaua Națională de Cercetare și Educație/ National Research and Education Network) RENAM (Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova/Research and Educational Networking Association of Moldova) conectate la rețeaua GEANT	Studiu elaborat; recomandări formulate; canal optic național de conectare la viteze 1-10 Gbps; număr de universități și institute de cercetare conectate	Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova (RENAM); organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2020	În limitele mijloacelor financiare alocate – proiectul UE „EaPConnect”
<i>Prioritatea 3: Locuri de muncă accesibile pentru cercetători</i>					
32.	Implementarea principiilor din Carta europeană a cercetătorului și din Codul de conduită pentru recrutarea cercetătorilor în scopul dezvoltării politicilor de resurse umane în cercetare	Principii implementate prin elaborare de cadru normativ conex	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Academia de Științe a Moldovei	2021	500000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
33.	Implementarea sistematică a Declarației de angajament a membrilor serviciilor rețelei EURAXESS în instituțiile de cercetare-inovare și alte structuri conexe domeniilor cercetării și inovării în Republica Moldova	Număr de organizații-membre EURAXESS; număr de organizații ce implementează declarații de angajament	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2019-2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
34.	Ajustarea cadrului normativ instituțional în organizațiile de cercetare și inovare din Republica Moldova la principiile Cartei europene a cercetătorului și ale Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor și punerea în aplicare a Strategiei UE de resurse umane pentru cercetători	Cadru normativ instituțional modificat	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
35.	Integrarea doctoranzilor și tinerilor cercetători în proiecte de cercetare și inovare	Număr de doctoranzi și tineri cercetători în proiecte de cercetare și dezvoltare; raport elaborat	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Academia de Științe a Moldovei	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
36.	Menținerea Registrului electronic al cercetătorilor din Republica Moldova	Registrul electronic actualizat anual	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	anual	50000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
37.	Promovarea tinerilor cercetători în cariera științifică	Criterii de promovare elaborate	Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
38.	Încadrarea cercetătorilor în mediul privat	Număr de ședințe de mediatizare a parteneriatelor dintre	Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici	anual	În limitele mijloacelor financiare

		cercetători și mediul privat; număr de cercetători încadrați în mediul privat	și mijloicii; Agenția de investiții; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; agenții economici		alocate
39.	Asigurarea transparenței angajării și promovării cercetătorilor	Condiții/criterii de angajare și promovare ajustate la standardele UE	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2020	În limitele mijloacelor financiare alocate
Prioritatea 4: Egalitatea gender în cercetare					
40.	Dezvoltarea instrumentelor orientate spre asigurarea echilibrului gender în cercetare	Studiu elaborat; recomandări formulate	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul IV, 2019	În limitele mijloacelor financiare alocate
41.	Creșterea numărului de femei promovate în pozițiile de conducere, comitete și grupuri de lucru, în luarea deciziilor și în alte genuri de activități organizate și desfășurate în domeniile cercetării și inovării	Criterii de promovare elaborate; procent mărit anual; rapoarte elaborate	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Academia de Științe a Moldovei	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
42.	Studierea și aplicarea experienței țărilor dezvoltate prin inițierea unui nou program național „Balanța gender în cercetare”, care va asigura aprecierea femeii în cercetare și în managementul cercetării	Număr de vizite de studiu; rapoarte elaborate; recomandări formulate	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2020	100000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
43.	Studierea experienței europene unde au fost elaborate standarde ale egalității gender în cercetare	Număr de vizite de studiu; rapoarte elaborate; recomandări formulate	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2020	100000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
Prioritatea 5: Circulația optimă, accesul și transferul cunoștințelor					
44.	Crearea unui registru al rezultatelor științifice	Bază de date elaborată; registru digital creat; instrumentul bibliometric național actualizat; ponderea revistelor preluate de Directoriul revistelor cu acces deschis (DOAJ); Ponderea	Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Agenția de investiții	Trimestrul IV, 2019	600000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe

		publicațiilor cu identificator digital al obiectului (DOI)			
45.	Intensificarea cooperării și perfecționarea schimbului de informații între știință, business și societate	Număr de zile de informare; număr de activități de cooperare	Organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; întreprinderile mici și mijlocii; Agenția de investiții	anual	Surse externe, în limitele mijloacelor financiare alocate
46.	Asigurarea accesului eficient și de lungă durată la informații și publicații finanțate din bani publici (promovarea conceptului de știință deschisă (<i>Open Science</i>))	Cadru conex elaborat; ponderea mijloacelor financiare destinate proiectelor de implementare și susținere a accesului deschis; pondere a organizațiilor care pun la dispoziție date științifice online, în baza proiectelor finanțate din fonduri publice; pondere a revistelor științifice naționale ce au aprobat politici de acces deschis; număr de accesări	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Agenția de investiții	2019-2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
47.	Asigurarea transferului informației, cunoștințelor și tehnologiilor către societate și mediul de afaceri	Informație plasată pe site; număr de accesări; număr de rețele active de cercetare din rețeaua socială etc.	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Agenția de investiții	2019-2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
48.	Cooptarea potențialilor beneficiari în procesul de elaborare a temelor de cercetare, dar și audierii rezultatelor cercetărilor efectuate	Număr de teme de cercetare elaborate; potențiali beneficiari identificați; audieri realizate	Autoritățile publice centrale de specialitate; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Agenția de investiții	anual	În limitele mijloacelor financiare alocate
49.	Examinarea posibilității introducerii doctoratului industrial, o modalitate de transfer de cunoștințe către mediul de afaceri	Studiu elaborat; recomandări formulate	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	2020-2021	300000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
50.	Dezvoltarea abilităților antreprenoriale, brokerajului tehnologic și a cunoștințelor în domeniul proprietății intelectuale	Metodologie elaborată	Organizația pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;	2019-2021	Surse externe – în limitele mijloacelor financiare

	ale cercetătorilor pentru a stimula apariția startupurilor și a spin-offurilor		Institutul Național de Cercetări Economice; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Agenția de investiții		alocate
Prioritatea 6: Cooperarea internațională					
51.	Participarea activă la Forul strategic pentru cooperare științifică-tehnologică internațională (SFIC)	Număr de participări; număr de participanți	Academia de Științe a Moldovei; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	anual, după caz	În limitele mijloacelor financiare alocate
52.	Promovarea sistematică a cooperării multilaterale în știință și tehnologii, prin extinderea cooperării tradiționale bilaterale spre o cooperare multilaterală cu țările membre și cele asociate	Număr de contracte multilaterale	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării	anual, după caz	2000000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe
53.	Ajustarea programelor naționale la principiile SEC prin introducerea priorităților specifice, inclusiv: conectarea la infrastructura de cercetare europeană, dezvoltarea rețelelor de cercetare, promovarea excelenței în cercetare, respectarea egalității gender, susținerea tinerilor cercetători etc.	Studiu al cadrului normativ efectuat; cadru normativ modificat, după caz	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare	2019–2021	În limitele mijloacelor financiare alocate
54.	Consolidarea dialogului cu structurile europene de cercetare și inovare în vederea convergenței politicilor naționale din domeniile cercetării și inovării cu cele europene	Mecanism de prezentare a politicii naționale din domeniile cercetării și inovării instituțiilor europene creat; structură ministerială de convergență a politicilor naționale din domeniile cercetării și inovării instituită; cadru normativ adaptat	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	2019	1000,0 de lei; surse alocate din bugetul de stat
55.	Instituționalizarea platformei funcționale pentru promovarea oportunităților în cadrul Asociației pentru cooperarea europeană în	Studiu elaborat; platforma creată și funcțională; număr de ateliere de	Asociația Rețelei de Cercetare și Educație din Moldova (RENAM);	2020	300000 de lei; surse alocate din bugetul de stat; surse externe

știință și tehnologie (COST); Asigurarea funcționării rețelei punctelor naționale de contact (NCP), participarea reprezentanților oficiali și experților naționali în comitetele de program ale Orizont 2020 și alte comitete și grupuri de lucru strategice: ERAC, SFIC, FȘEIC/ESFRI, IPC/JPIs, JRC/CCC (Centrul Comun de Cercetare) etc.	promovare; număr de proiecte elaborate; platforma creată și funcțională	Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării; Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare		